

Gauguin, Cézanne, zelfs Seurat, bewijst nog hoe bij het wegvallen van veel traditie, de zintuigen nog gevoelig blijven voor de grootheid van het monumentale leven. Zelfs tot in dezen tijd kan men b.v. bij een dichter als Paul Valéry, in diens literaire spelen met de mathematica en de poëzie, in diens vluchtige uitspraken over het verloren verband der kunsten en de architectonische relatie, den achtergrond voelen werken van den monumentalen geest van Isle de France. Niet als een moeizaam verworven bezit, maar als een vanzelfsprekende aanwezigheid, waar zonder dispuut rekening mede wordt gehouden. Juist wij kunnen dat bezit aan middeleeuwschen achtergrond zoo scherp voelen, omdat het in ons land in het cultureel bewustzijn vaak ontbreekt en meer bestreden dan verworven wordt. Bij het overdenken der zeldzame gaven van deze met uitgelezen kunstzin ingerichte tentoonstelling, komt juist dit moeilijke 19de eeuwsche slot tegen dien achtergrond te staan, met alle verschillen in scherpe contouren, maar toch ook in het licht van een oud verband.

A. M. HAMMACHER

SHAW BIJ VAN DALSUM

Van Dalsum voert Shaw's „Terug naar Methusalem" op, zwaar en serieus, als propaganda voor het Evangelie van de gebroeders Barnabas, dat den driehonderdjarigen menschenleeftijd verkondigt, daar de zeventigjarige te kort is, om de levensproblemen op te lossen.

Van Dalsum voert dit stuk op, als kon dit Evangelie een oplossing brengen aan allen, die zich verontrusten over de slechtheid van onze eeuw. Hij laat het volle licht vallen op de zonde van Adam en Eva, de verdorvenheid van Kaïn, de minderwaardigheid van den modernen mensch. En al deze zonde en slechtheid kan de mensch eens te niet doen, zoo zijn leeftijd tot op 300 jaar verlengd zal worden. In Shaw's opzet ligt ongetwijfeld een groote mate van ernst. Zijn verontwaardiging over den politicus der naoorlogsperiode is gemeend, misschien zelfs neemt hij aan, dat bovengenoemd Evangelie waarheid bevat. Toch doet Van Dalsum dit stuk onrecht door het *au sérieux* te nemen. Het onderscheid tusschen van Dalsum en Shaw is, dat de laatste constateert; Van Dalsum echter propageert.

Shaw kent den Kaïn in ons aller hart. Hij haat hem niet; ziet hem slechts. Hij kent den mensch in al zijn gecompliceerdheid en begrijpt zijn onveranderbaar wezen. Shaw geeft gestalte aan een menschen karaktertrek. Hij denkt zich in, hoe menigeen van zijn tijdgenooten zou zijn als eersteling op aarde en met de gestalte, die zijn geest geschapen heeft, speelt hij. Het is geen zuiver beeld van den bijbelschen mensch, die zich zeker niet zoo bewust was van zijn voorrecht „de eerste moordenaar" te zijn. Het is een Kaïn, gezien door den met bijzonderen geest begaafden twintigste Eeuwer Bernhard Shaw.

Maar bij Van Dalsum wordt Kaïn de stamvader van alle „geweldplegers".